Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 31 mars 1933 kl. 1 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1933/1934 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

(3:e avd.)

Departementet.

1:o) **Departementschefen.** I den till riksdagen den 3 januari 1933 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t i avseende å tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet, upptagit ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 24,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *K. Kilbom m. fl.* väckt motion, nr 15, har påyrkats viss nedsättning i statsrådens avlöningar.

Beträffande detta ärende avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

2:o) **Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid statsverkspropositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1933, sid. 1—3) att med godkännande av ett av departementschefen förordat förslag till stat för handelsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1933, höja det ordinarie förslagsanslaget till departementet, nu 136,800 kronor, med 13,900 kronor till 150,700 kronor.

I gällande stat fördelar sig förevarande anslag, 136,800 kronor, med 126,100 kronor på departementets ordinarie avlöningsstat och 10,700 kronor på dess övergångsstat.

Enligt det nu framlagda förslaget skulle den i ordinarie avlöningsstaten ingående posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nu 21,800 kronor, å ena sidan nedsättas med 2,000 kronor och å andra sidan ökas med 15,900 kronor genom inräknande i posten av ett för innevarande budgetår till upprätthållande av departementets verksamhet anvisat extra förslagsanslag å sistnämnda belopp. Anslagspostens slutsumma skulle sålunda bliva 35,700 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för handelsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1933:

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	104,300
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	»	35,700
Summa	kronor	140,000.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag*	kronor	10,700;

samt

b) höja det ordinarie förslagsanslaget till *departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli,* nu 136,800 kronor, med 13,900 kronor till 150,700 kronor.

Centrala verk med underlydande stater.

3:o) **Kommerskollegium. Kommerskollegii verksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkterna 2 och 3, sid. 3—7) att

dels med godkännande av ett av departementschefen förordat förslag till stat för kommerskollegium, att tillämpas från och med den 1 juli 1933, minska det ordinarie förslagsanslaget till kollegium, nu 537,850 kronor, med 9,950 kronor till 527,900 kronor,

dels ock till uppehållande av kommerskollegii verksamhet för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 21,800 kronor.

I förhållande till gällande stat för kommerskollegium utvisar det nu framlagda statförslaget den ändringen, att posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. minskats från 106,850 kronor med 9,950 kronor till 96,900 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle vidare hittills utgående dyrtidstillägg å ett i nämnda post ingående arvode å 4,000 kronor till en sjöåklagare borttagas.

Vad extra anslaget till kommerskollegii verksamhet beträffar, har detta för innevarande budgetår upptagits till 23,784 kronor.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för kommerskollegium, att tillämpas från och med den 1 juli 1933:

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	402,700
Avlöningar till icke-ordinare befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	»	96,900
Summa	kronor	499,600.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 28,300;

b) minska det ordinarie förslagsanslaget till *kommerskollegium*, nu 537,850 kronor, med 9,950 kronor till 527,900 kronor; samt

c) till *uppehållande av kommerskollegii verksamhet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 21,800 kronor.

4:o) **Bergsstaten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, sid. 7—11) att

dels bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid bergsstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
4 bergmästare	B 29
3 gruvingenjörer	B 22
4 kontorsbiträden	B 4;

dels besluta, att å övergångsstat skola uppföras följande befattningar, nämligen:

Befattning	Lönegrad
1 bergmästare	B 29
1 gruvingenjör	B 22
1 kontorsbiträde	B 4;

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till stat för bergsstaten, att tillämpas från och med den 1 juli 1933;

dels ock minska det ordinarie förslagsanslaget till bergsstaten, nu 103,500 kronor, med 2,500 kronor till 101,000 kronor.

Enligt förevarande förslag skulle bergmästardistriktens antal minskas från 5 till 4.

Vad den föreslagna staten beträffar, skulle ur anslagsposten till expenser m. m., nu 7,500 kronor, utbrytas ett belopp av 2,000 kronor, motsvarande beräknade kostnader för lokalhyror, vilka hyror framgent avsetts att täckas från ett under sjätte huvudtiteln uppfört gemensamt anslag till bestridande av dylika kostnader för statsförvaltningen i allmänhet. I den efter denna utbrytning uteslutande för expenser avsedda posten har vidare av besparingsskäl föreslagits en nedsättning med förslagsvis 500 kronor. Postens slutsumma skulle alltså utgöra (7,500 — 2,000 — 500 =) 5,000 kronor.

Utskottet. Utskottet har funnit sig i princip böra biträda vad departementschefen anfört i fråga om bergsstatens organisation å fyra distrikt.

Enligt det föreliggande förslaget skulle från och med den 1 juli 1933 å övergångsstat uppföras en bergmästare-, en gruvingenjörs- och en kontorsbiträdesbefattning. Av statsrådsprotokollet framgår emellertid, att den äldste bergmästaren blir pensionsmässig först den 5 augusti 1937 och att den äldste gruvingenjören ej uppnår pensionsåldern förrän den 28 juli 1939. Då frågan om uppförande av de föreslagna befattningarna å övergångsstat sålunda icke kräver omedelbart avgörande, har utskottet ansett, att, innan beslut härom fattas, riksdagen bör beredas tillfälle att taga del av blivande förslag till ändrad indelning av bergmästardistrikten. Utskottet vill alltså föreslå, att antalet ordinarie befattningar vid bergsstaten för nästa budgetår, liksom för närvarande är fallet, bestämmes till fem bergmästare, fyra gruvingenjörer och fem kontorsbiträden. Vid bifall till vad utskottet sålunda föreslagit, skulle ur Kungl. Maj:ts förslag till stat för bergsstaten utgå det å övergångsstaten uppförda beloppet 20,000 kronor och posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän å avlöningsstaten ökas med samma belopp.

På grund av vad sålunda anförts och under erinran om vad riksdagen i sin skrivelse nr 78 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) avslå Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser antalet ordinarie befattningshavare vid bergsstaten samt överförande å övergångsstat av vissa befattningshavare; samt

b) med bifall till Kungl. Maj:ts härutinnan framställda förslag minska den i staten för bergsstaten upptagna posten för expenser från 7,500 kronor med 2,500 kronor till 5,000 kronor;

c) minska det ordinarie förslagsanslaget till *bergsstaten*, nu 103,500 kronor, med 2,500 kronor till 101,000 kronor.

5:o) **Sprängämnesinspektionens verksamhet.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, sid. 11 och 12) och under erinran att för innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett extra anslag å 9,300 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må, till *uppehållande av sprängämnesinspektionens verksamhet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,800 kronor.

6:o) **Statens elektriska inspektions verksamhet.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 7, sid. 13 och 14) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *uppehållande av statens elektriska inspektions verksamhet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 26,600 kronor.

7:o) **Fartygsinspektionens verksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, sid. 14—16) och under erinran om dels vad riksdagen i sin skrivelse nr 78 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, dels ock att för innevarande budgetår är för nu ifrågavarande ändamål anvisat ett extra anslag å 96,950 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *uppehållande av fartygsinspektionens verksamhet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 62,300 kronor.

8:o) **Navigationsskolorna.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, sid. 17—23) att med godkännande av ett av departementschefen förordat förslag till stat för navigationsskolorna, att tillämpas från och med den 1 juli 1933, minska det ordinarie anslaget till navigationsskolorna, nu 199,000 kronor, med 19,000 kronor till 180,000 kronor.

Av det för innevarande budgetår beviljade anslaget äro enligt den av 1931 års riksdag för navigationsskolorna godkända staten 135,900 kronor avsedda till löner åt rektorer och ordinarie lärare, 35,225 kronor till arvoden åt extra lärare, 5,100 kronor till bestridande av kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik, 9,850 kronor till böckers, undervisningsmateriels och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m., 1,500 kronor till arvode åt en examensledare å maskintekniska linjen, 10,000 kronor till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m., varjämte till Kungl. Maj:ts disposition ställts ett belopp av 1,425 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle av de nuvarande navigationsskolorna, som äro belägna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Härnösand och Kalmar, navigationsskolan i sistnämnda stad indragas. Till ersättande av sjökaptensklassen vid nämnda skola skulle emellertid en ny sådan klass inrättas vid navigationsskolan i Stockholm. Den härigenom uppkomna besparingen har beräknats till 9,240 kronor.

Vidare har föreslagits minskning av följande anslagsposter, nämligen posten till böckers, undervisningsmateriels och andra inventariers underhåll och förökande med 8,550 kronor samt posten till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m. med 1,200 kronor. För utjämning av anslagets slutsumma har den till Kungl. Maj:ts disposition ställda anslagsposten nedsatts med 10 kronor.

Medelsbehovet för nästkommande budgetår har sålunda uppskattats till 180,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag har utskottet till behandling förehaft två i huvudsak likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 29, av herr *R. Wagnsson* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 60, av herr *K. Magnusson* i Kalmar m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte, med godkännande av det av departementschefen förordade förslaget till stat för navigationsskolorna — att tillämpas från och med den 1 juli 1933 — med den ändring, som föranledes därav, att navigationsskolan i Kalmar bibehålles samt att någon ny sjökaptensklass ej inrättas vid navigationsskolan i Stockholm, minska det ordinarie anslaget till navigationsskolorna, nu 199,000 kronor, med 9,760 kronor till 189,240 kronor.

I motionen I: 29, som endast beträffande några smärre detaljer avviker från motionen II: 60, har anförts:

I fråga om det ordinarie anslaget till navigationsskolorna (tionde huvudtiteln, punkten B 10, årets statsverksproposition) har Kungl. Maj:t föreslagit viss minskning från och med den 1 juli 1933. Denna minskning skulle delvis möjliggöras genom indragning av navigationsskolan i Kalmar.

Av föredragande departementschefens anförande i ärendet framgår, att indragningen är föranledd uteslutande av önskvärdheten att nedbringa statsutgifterna.

Den tämligen obetydliga minskning i statsutgifterna, som — sannolikt endast för en kortare tidrymd — skulle vinnas genom den sålunda föreslagna indragningen, synes oss dock böra vägas mot de olägenheter, som måste antagas bliva en följd av indragningen.

Navigationsskolan i Kalmar inrättades år 1842 och kan alltså nu bygga på en mer än 90-årig tradition. Den rekryteras i huvudsak från befolkningen i landets sydöstra del. Sedan gamla tider har dessa trakters befolkning av naturliga skäl i rätt betydande omfattning haft håg till sjön och ofta visat sig lämna ett kärnfullt tillskott till sjömannens hårda yrke. Bland dem, som fått sin utbildning i skolan, må särskilt framhållas sjökaptenen och skeppsredaren Wilhelm R. Lundgren, skaparen av Sveriges transoceana sjöfart och ett av den svenska sjöfartens mest lysande namn.

Flertalet av dem, som söka sig till skolan i Kalmar, äro — liksom ej sällan bland sjöfolket — mindre bemedlade personer, vilka ofta måste upplåna medel helt eller åtminstone till en del för bekostande av sina ifrågavarande studier.

Behovet av en navigationsskola i Kalmar torde belysas av det förhållandet, att Kalmar län enligt senaste skeppslista har ett större antal registrerade fartyg än något annat län på hela Sveriges ostkust (Stockholms stad endast undantagen).

Någon tvekan torde därför ej kunna anses föreligga därom, att för de betydande kusttrakterna i landets förenämnda delar med deras många utpräglade sjömansbygder finnes ett *bestämt behov* av att navigationsskolan i Kalmar bibehålles. Framhållas må, att för tillgodoseende av angivna behov under en följd av år före en år 1911 genomförd omorganisation av navigationsskolorna jämväl funnos navigationsskolor i Västervik, Visby och Karlshamn. Sedan dessa 1911 indragits, kan skolan i Kalmar anses ensam kvarstå för tillgodoseende av dessa trakters utbildningsbehov på ifrågavarande område.

Samtliga landets nuvarande navigationsskolor lära för närvarande vara fulltaligt besatta. Vid skolan i Kalmar blevo vid senaste elevantagningen fem godkända sökande till sjökaptensklassen och fyra till styrmansklassen avvisade på grund av bristande plats. Man kan på grund härav med stor sannolikhet antaga, att en indragning av skolan i Kalmar och ersättande av endast dess sjökaptensklass — såsom Kungl. Maj:t föreslagit — med en ny sådan klass vid navigationsskolan i Stockholm inom kort skulle framtvinga inrättande jämväl av en ny styrmansklass vid någon av de kvarvarande skolorna.

Skolan i Kalmar är *synnerligen väl belägen* och har framför våra andra navigationsskolor ett från undervisningssynpunkt utmärkt läge därigenom att skolan har fri sjöhorisont. På grund därav kunna verkliga astronomiska observationer göras under i huvudsak likartade förhållanden med de till sjöss förekommande.

Skolan har goda undervisningslokaler, som tillhandahållas av Kalmar stad, vilken senast under år 1932 bekostat begärda ändringsarbeten.

En ur elevsynpunkt synnerligen viktig omständighet utgöra *levnadskostnaderna i Kalmar,* som äro bland de billigaste i landet. Härutinnan har kalmarskolan ett högst betydande företräde framför övriga navigationsskolor. Skulle de unga sjömännen från Kalmar län tvingas att förlägga sina examina till Stockholm eller någon annan av navigationsskolorna, skulle deras utbildning följaktligen väsentligt fördyras. I många fall skulle en dylik utbildning helt omintetgöras. Särskilt gäller detta eleverna i nuvarande skepparklassen, som oftast utgått från hem i ringa omständigheter. Den ganska livliga sjöfart, som bedrives med mindre, å orter i närheten av Kalmar hemmahörande fartyg, varå för befäl endast erfordras skepparbrev av 1:a kass, medför, att i Kalmar en skepparklass är av ortsbehovet väl betingad.

Frågan om indragningsåtgärder vid navigationsskolorna har under de senaste åren varit föremål för upprepad och ingående prövning av skilda sakkunniga, myndigheter och organ och bland annat vid trenne olika tillfällen, nämligen åren 1926, 1930 och 1931 förelagts riksdagen. Resultatet härav blev den nu gällande organisationen, (se Kungl. Maj:ts prop. 124/1931) som ännu icke ens hunnit i alla delar realiseras.

Den utredning, som föregick statsmakternas beslut rörande förenämnda

organisation, innefattade såväl beträffande elevfrekvensen och dennas inverkan på frågan om antal skolor och klasser som ock i fråga om behovet av befäl för den svenska handelsflottan och härå grundat behov av undervisningstillfällen den mest ingående och omsorgsfulla undersökning på detta område, som hittills torde hava förekommit. Då sedan dess, såvitt vi hava oss bekant, intet inträffat, som kan föranleda till antagande, att organisationen blivit mer omfattande än normala förhållanden påkalla, synes det önskligt, att det äntligen med så mycken möda åstadkomna resultatet finge förbliva bestående åtminstone så lång tid framåt, att erfarenhet hunnit vinnas om lämpligheten av organisationen. Kommerskollegium har också för sin del bestämt avstyrkt det från granskningsnämnden utgångna förslaget om kalmarskolans indragning.

Den genom indragningen av skolan i Kalmar beräknade besparingen för staten uppgår till 9,240 kronor. Då emellertid den nuvarande sjökaptensklassen vid skolan skulle komma att ersättas av en nyinrättad sådan klass å dyrorten Stockholm, ökas kostnaderna för en för denna klass erforderlig adjunktstjänst — på sätt under punkten B 11 i propositionen närmare angivits — med 500 kronor till provisorisk avlöningsförbättring åt befattningshavaren i fråga. Nettobesparingen stannar följaktligen vid 8,740 kronor.

Denna tämligen obetydliga besparing skulle emellertid, såsom av det förut anförda framgår, ofta med mycket kännbara uppoffringar få betalas av dem, som tvingas att i stället för skolan i Kalmar besöka annan navigationsskola — exempelvis de i Stockholm eller Malmö — där levnadskostnaderna äro väsentligt större.

Mot skolans indragning må slutligen framhållas de svårigheter, vilka måste uppstå för ett litet, av kristiden redan hårt drabbat samhälle som Kalmar, då det berövas en inkomstkälla.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär, såsom nämnts, bland annat, att den till Kalmar förlagda navigationsskolan skulle från och med nästkommande budgetårs ingång indragas samt att till ersättande av sjökaptensklassen vid skolan en ny sådan klass skulle inrättas vid navigationsskolan i Stockholm.

Enligt vad av statsrådsprotokollet framgår, har kommerskollegium bestämt avrått från att överhuvudtaget nu vidtaga åtgärder, som vore ägnade att rubba den efter omfattande utredningar nyligen beslutade organisationen av navigationsskolorna. Med tanke på att denna organisation genomfördes så sent som vid 1931 års riksdag, har utskottet ock kommit till den uppfattningen, att, innan erfarenhet vunnits om organisationens lämplighet, någon ändring av densamma icke bör vidtagas utan att starka skäl härtill föranleda. Dylika skäl hava enligt utskottets mening icke förebragts. Såsom enda motiv för ifrågavarande navigationsskolas indragning har anförts önskvärdheten av att statsutgifterna i nuvarande läge så långt möjligt är nedbringas. Besparingen ifråga, som i statsverkspropositionen beräknats till 9,240 kronor men som vid inrättandet av en ny sjökaptensklass i Stockholm skulle stanna vid 8,740 kronor, på grund av föreslagen provisorisk avlöningsförbättring för en adjunkt, synes utskottet icke tillnärmelsevis kunna uppväga de olägenheter, som en indragning av navigationsskolan skulle medföra. Utskottet

vill härutinnan allenast erinra om, att, enligt vad utskottet inhämtat, navigationsskolan i Kalmar under de två senaste läsåren och innevarande läsår haft samtliga platser i styrmans- och sjökaptensklasserna besatta samt att ekonomiska svårigheter komma att uppstå för de mindre bemedlade sjömännen, därest skepparklassen vid skolan skulle försvinna. På sätt motionsvis framhållits, skulle vidare vid skolans indragning sjömännen från Kalmar län för sin utbildning nödgas vidkännas ökade kostnader, dels med hänsyn till att staden Kalmar, vid jämförelse med övriga orter, dit navigationsskolor äro förlagda, är billigare i levnadskostnadshänseende, och dels på grund av ökade utgifter för resor m. m. Utskottet finner sig sålunda böra avstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del och biträder alltså motionärernas yrkande härutinnan.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit riksdagen, har icke givit utskottet anledning till annan erinran, än att utskottet ansett, att för utjämning av anslagets slutsumma den till Kungl. Maj:ts disposition ställda anslagsposten bör nedsättas med 50 kronor, och anslaget sålunda minskas med (8,550 + 1,200 + 50 =) 9,800 kronor eller från 199,000 kronor till 189,200 kronor.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och herrar Wagnssons m. fl. och Magnussons i Kalmar m. fl. ovanberörda motioner, I: 29 och II: 60,

a) fastställa följande stat för navigationsskolorna, att tillämpas från och med den 1 juli 1933:

Stat för navigationsskolorna i riket.

	Lön kronor	Tjänstgöringspenningar kronor	Ortstillägg kronor	Arvoden kronor	Summa kronor
1 rektor	3,050	1,950	—	—	5,000
3 rektorer	9,150	5,850	—	—	15,000
1 rektor	2,850	1,650	—	—	4,500
1 lektor	3,900	1,900	—	—	5,800
7 lektorer	27,300	13,300	—	—	40,600
1 adjunkt	2,150	1,050	300	—	3,500
13 adjunkter	27,950	13,650	3,900	—	45,500
1 adjunkt	2,150	1,050	—	—	3,200
4 adjunkter	8,600	4,200	—	—	12,800
Arvoden till extra lärare å nautiska linjen efter 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 20.5)	—	—	—	3,075	3,075
Arvoden till extra lärare å nautiska linjen efter 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 118)	—	—	—	14,160	14,160
Arvoden till extra lärare å nautiska linjen efter 40 kronor för undervisningstimme per vecka (40 × 35)	—	—	—	1,400	1,400
Arvoden till extra lärare å maskintekniska linjen efter 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 44.5)	—	—	—	6,675	6,675
Arvoden till extra lärare å maskintekniska linjen efter 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 43.5)	—	—	—	5,220	5,220
Arvoden till extra lärare å maskintekniska linjen efter 40 kronor för undervisningstimme per vecka (40 × 3)	—	—	—	120	120
Arvoden till extra lärare i hälso- och förbandslära efter 7 kronor 50 öre för undervisningstimme (7.5 × 450)	—	—	—	3,375	3,375
1 extra lärare i 3:e maskinistklassen	—	—	—	1,200	1,200
Kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik	—	—	—	—	5,100
Till böckers, undervisningsmateriels och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m.	—	—	—	—	1,300
1 examensledare å maskintekniska linjen	—	—	—	1,500	1,500
Till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m.	—	—	—	—	8,800
Till Kungl. Maj:ts disposition	—	—	—	—	1,375
Summa kronor	—	—	—	—	189,200

Anm. 1. För rektor eller lektor kan avlöningen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. För adjunkt kan efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring avlöningen höjas varje gång med likaledes 500 kronor. Av varje ålderstillägg räknas 350 kronor till lönen och 150 kronor till tjänstgöringspenningarna.

Anm. 2. Rektor åtnjuter fri bostad, som upplåtes av den stad, där skolan är belägen.

samt

b) minska det ordinarie anslaget till *navigationsskolorna*, nu 199,000 kronor, med 9,800 kronor till 189,200 kronor.

9:o) **Provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna (punkt 10, sid. 23) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

10:o) **Navigationslärarkursen. Ålderstillägg. Kompletteringskurs. Skeppsmätningskostnad.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkterna 11—14, sid. 24—27) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) för budgetåret 1933/1934 upptaga det ordinarie reservationsanslaget till *navigationslärarkursen* utan angivet belopp,

b) minska det ordinarie förslagsanslaget till *ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart*, nu 23,000 kronor, med 6,000 kronor, till 17,000 kronor,

c) i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *anordnande av kompletteringskurs vid tekniskt läroverk* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 2,400 kronor,

d) minska det ordinarie förslagsanslaget till *skeppsmätningskostnad*, nu 35,000 kronor, med 5,000 kronor till 30,000 kronor.

11:o) **Lots- och fyrinrättningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, sid. 27—46) att

dels bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lotsstyrelsen samt vid lots- och fyrstaten på sätt i statsrådsprotokollet angivits;

dels godkänna av departementschefen förordade förslag till stat för lotsstyrelsen, avlöningsstat för lots- och fyrstaten, övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten, pensionsstat för lotsverket och omkostnadsstat, att tillämpas från och med den 1 juli 1933;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, minska det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen, nu 6,076,860 kronor, med 142,760 kronor till 5,934,100 kronor.

Stat för lotsstyrelsen. I förhållande till nu gällande, av 1931 års riksdag godkända stat utvisar den av departementschefen föreslagna staten minskning av posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. från 37,700 kronor med 2,100 kronor till 35,600 kronor. Övriga poster hava upptagits med oförändrade belopp.

Beträffande befattningshavarna har föreslagits ändrad benämning å de i styrelsens tjänsteförteckning upptagna två befattningarna såsom »revisor och bokhållare» till en befattning såsom aktuarie och en befattning såsom revisor.

Avlöningsstat för lots- och fyrstaten. I fråga om denna stat har föreslagits indragning från och med den 1 juli 1933 av tre tjänster, nämligen en lotsbefattning å 1:a klass lotsplats, en fyrmästarbefattning å 2:a klass fyr och en fyrvaktarbefattning å 2:a och 3:e klass fyr.

Vidare hava beträffande anslagsbeloppen föreslagits följande ändringar, nämligen dels *sänkning* av anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän från 2,500,000 kronor med 50,000 kronor till 2,450,000 kronor, av anslaget för skötsel av fyrar utan ständig bevakning från 38,000 kronor med 8,000 kronor till 30,000 kronor och av anslaget till kost- eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m. från 138,000 kronor med 8,000 kronor till 130,000 kronor, dels ock *höjning* av anslaget till vikariatsersättningar från 30,000 kronor med 5,000 kronor till 35,000 kronor och av anslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. från 610,000 kronor med 30,000 kronor till 640,000 kronor.

Övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten. Av personalen å denna stat har ytterligare avgått en befattningshavare, som åtnjutit lön med ett årligt belopp av 600 kronor. Det här utgående anslaget har således föreslagits minskat från 2,400 kronor till 1,800 kronor.

Pensionsstat för lotsverket. Beträffande denna stat, vars rubrik för närvarande är »pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten», har anslaget till pensionering enligt civila pensionslagen höjts från 370,000 kronor med 35,000 kronor till 405,000 kronor och anslaget till pensionering genom flottans pensionskassa minskats från 30,000 kronor med 15,000 kronor till 15,000 kronor.

Vidare har föreslagits ändring av benämningarna å de särskilda i staten ingående anslagen.

Omkostnadsstat. Vad slutligen denna stat beträffar, har föreslagits en ändrad utgiftsfördelning mellan vissa av de i staten ingående anslagsposterna i syfte att särskilja de mera svårberäkneliga driftskostnaderna från

andra utgifter. Dessutom har föreslagits viss omgruppering inom olika anslagsposter och ändrade benämningar å åtskilliga poster.

Slutsumman å omkostnadsstaten enligt Kungl. Maj:ts förslag, 1,035,000 kronor, utvisar i förhållande till innevarande budgetårs motsvarande anslag, 1,164,060 kronor, en minskning med 129,060 kronor. Av sistnämnda belopp har 13,200 kronor överförts till ett under sjätte huvudtiteln upptaget anslag till hyreskostnader för statsförvaltningen i allmänhet.

Departementschefen har framhållit, att de till omkostnadsstaten hörande anslagsposterna torde böra i staten upptagas såsom »förslagsanslag». Då anslagsposterna av Kungl. Maj:t ställas till lotsstyrelsens förfogande, borde emellertid, för åvägabringande av ökad kontroll över medelsanvändningen, beträffande vissa av anslagsposterna föreskrift meddelas därom, att anslagsposten i fråga icke finge överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. Detta syntes böra gälla anslagsposterna till reparation och underhåll av byggnader, till reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar, till bidrag till lotsbåtar, till expenser för lotsstyrelsen, till expenser inom lotsdistrikten, till publikationstryck, till diverse utgifter och till extra utgifter.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts under förevarande punkt i skilda hänseenden framlagda förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 78 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lotsstyrelsen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generallotsdirektör	A 3
2 byråchefer	B 30
1 överfyringenjör	B 30
2 fyringenjörer	B 26
1 sekreterare	B 26
1 byråingenjör	B 24
1 kamrerare	B 22
1 aktuarie	B 21
1 byggmästare	B 21
1 revisor	B 21
1 verkmästare	B 21
1 materialförvaltare	B 20
1 registrator	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7

Befattning	Lönegrad
2 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
1 kontorsbiträde	B 4.

Anm. 1. Befattningarna såsom byggmästare och verkmästare nedflyttas vid inträffande ledighet från lönegraden B 21 till lönegraden B 20.

2. En av kanslibiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den på övergångsstat uppförda kassören och bokhållaren kvarstår å kassör- och bokhållaretjänsten;

b) bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.	
3 lotskaptener	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2.
Lotspersonal.	
18 överlotsar	10
18 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
26 » » 2:a » »	7
310 lotsar » 1:a » »	6
76 » » 2:a » »	5
35 lotsförmän » 3:e » »	5
39 lotsar » 3:e » »	4.
Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.	
12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
32 » » 2:a » fyr	8
1 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
39 » » 2:a » 3:e » fyr	4
98 fyrbiträden » fyrskepp, fyr och gasstation	3.

Befattning	Lönegrad
Personal å lotsverkets ångfartyg.	
1 befälhavare	11
7 maskinister	8;

c) godkänna följande stat för lotsstyrelsen, avlöningsstat för lots- och fyrstaten, övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten, pensionsstat för lotsverket och omkostnadsstat, att tillämpas från och med den 1 juli 1933;

1. Stat för lotsstyrelsen.

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	150,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	»	35,600
Summa	kronor	186,100.

Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag*	kronor	7,200.

2. Avlöningsstat för lots- och fyrstaten.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	2,450,000
Lotspersonalens andel i lotspenningar, *förslagsanslag*	»	960,000
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	»	35,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	»	640,000
För skötsel av fyrar utan ständig bevakning, *förslagsanslag*	»	30,000
Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., *förslagsanslag*	»	130,000
För betjäning av livräddningsanstalterna, *förslagsanslag*	»	12,000
Förslagsanslag	kronor	4,257,000.

3. Övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten.

Håskö lotsplats, mästerlotsen A. Kjellberg	kronor	220

Pataholms lotsplats, lotsförmannen O. Sjöberg	kronor	1,200
Hönö lotsplats, lotsen H. P. Zachariasson	»	380
Summa	kronor	1,800.

4. Pensionsstat för lotsverket.

Pensionering enligt civila pensionslagen, *förslagsanslag*	kronor	405,000
Pensionering genom flottans pensionskassa, *förslagsanslag*	»	15,000
Livräntor enligt förordningen den 22 oktober 1909, *förslagsanslag*	»	12,000
Beredande av understöd åt vissa förutvarande befattningshavare eller deras änkor och barn	»	15,000
Summa	kronor	447,000.

5. Omkostnadsstat.

Förbrukningsartiklar, *förslagsanslag*	kronor	225,000
Reparation och underhåll av byggnader, *förslagsanslag*	»	170,000
Reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar, *förslagsanslag*	»	340,000
Bidrag till lotsbåtar, *förslagsanslag*	»	50,000
Bojar och prickar, *förslagsanslag*	»	100,000
Expenser för lotsstyrelsen, *förslagsanslag*	»	19,000
Expenser inom lotsdistrikten, *förslagsanslag*	»	45,000
Publikationstryck, *förslagsanslag*	»	6,000
Rese- och traktamentskostnader, *förslagsanslag*	»	50,000
Diverse utgifter, *förslagsanslag*	»	5,000
Extra utgifter, *förslagsanslag*	»	25,000
Förslagsanslag	kronor	1,035,000;

samt

d) vid bifall till vad sålunda föreslagits minska det ordinarie förslagsanslaget till *lots- och fyrinrättningen,* nu 6,076,860 kronor, med 142,760 kronor till 5,934,100 kronor.

12:o) **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, sid. 46—57) att till säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 279,300 kronor.

För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår beviljats ett extra reservationsanslag å 377,000 kronor.

Det av Kungl. Maj:t för nästkommande budgetår äskade anslaget är avsett att användas enligt följande fördelning:

En lys- och ljudboj nordväst om Lillgrund samt en lysboj sydväst om fyrskeppet »Oskarsgrundet», båda i sydvästra delen av Flinträännan	kronor	19,000
Ändring av träfyrskeppet nr 11 till en pråm	»	3,700
Införande av agabelysning å Spårö och Stickskärs fyrar, belägna utanför inloppet till Västervik	»	19,500
Ombyggnad av Garpens fyr i Kalmarsund	»	40,000
Anordnande av elektrisk fyr utan ständig bevakning å Subbeberget på fastlandet utanför Varberg i stället för nuvarande Varbergs fyr å ön Skrivareklippen	»	32,000
Införande av elektrisk belysning å Grimskallens två överensfyrar vid inloppet till Oskarshamn	»	2,000
Införande av elektrisk belysning å Karlskrona två överensfyrar och å Laboratorieholmens fyr i Karlskrona	»	10,100
Anordnande av radiofyr m. m. å fyrskeppet »Ölandsrev»	»	58,000
Anordnande av radiofyr m. m. vid Understens fyr	»	60,000
Komplettering av radiofyranläggningen å fyrskeppet »Vinga»	»	5,000
Förbättring av hamnförhållandena vid Landsorts lotsplats i Stockholms södra skärgård	»	30,000
Summa	kronor	279,300.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *R. Lundqvist* i Rotebro väckt motion, nr 327, vari föreslagits, att riksdagen ville besluta *dels* höja anslaget till »förbättring av hamnförhållandena vid Landsorts lotsplats i Stockholms södra skärgård» från 30,000 kronor till 75,000 kronor *dels* i anslutning därtill för »säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1933/1934» anvisa ett extra reservationsanslag av 324,300 kronor.

Beträffande de av motionären till stöd för sitt yrkande anförda skälen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag om medels anvisande för de särskilda ändamål, varom fråga är, har utskottet ansett sig böra tillstyrka.

Beträffande förenämnda motion har utskottet, även om det synts utskottet önskvärt, att redan för nästkommande budgetår ytterligare medel kunde

ställas till förfogande för ordnande av hamnförhållandena vid Landsorts lotsplats, dock med hänsyn till det statsfinansiella läget funnit sig böra avstyrka motionärens yrkande. Utskottet förutsätter emellertid, att frågan om arbetenas planläggande tages under förnyat övervägande och att härvid nogsamt beaktas, att planläggningen verkställes så, att önskemålet om hamnförhållandenas ordnande vid lotsplatsen ifråga blir lämpligt och effektivt tillgodosett.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr Lundqvists i Rotebro ovanberörda motion, II: 327, i vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, till *säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 279,300 kronor.

13:o) **Patent- och registreringsverket.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, sid. 57—61) att

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1933;

dels ock upptaga det ordinarie förslagsanslaget till patent- och registreringsverket med oförändrat belopp, 1,500,000 kronor.

Enligt numera tillämpade budgetprinciper äro i riksstaten för innevarande budgetår ifrågavarande anslag och inkomsttiteln »Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter» upptagna med sinsemellan lika stora belopp.

Vid jämförelse med den för innevarande budgetår gällande staten framgår, att antalet poster utökats från 9 till 12. Denna ökning har föranletts därav, att posterna »renskrivning och skrivmaterialier m. m.» å 72,000 kronor och »publikationer m. m.» å 180,000 kronor uppdelats på 5 poster, nämligen »expenser» 64,000 kronor, »fastigheten» 15,000 kronor, »resor» 1,000 kronor, »publikationer, efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, samt kungörelser» 160,000 kronor och slutligen »postavgifter och transportkostnader» 8,500 kronor. I sistnämnda belopp har inräknats gottgörelse till postverket för de postavgifter, som belöpte å patentverkets tjänsteförsändelser, för vilka avgifter gottgörelse tidigare icke utgått. Vidare hava följande poster minskats, nämligen »avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättningar m. m.» från 323,000 kronor med 23,000 kronor till 300,000 kronor och »dyrtidstillägg» från 125,000 kronor med 40,000 kronor till 85,000 kronor, varemot följande poster höjts, nämligen »återställda registrerings- m. fl. avgifter» från 16,000 kronor med 9,000 kronor till 25,000 kronor och »pensioner åt avskedade tjänstemän» från 42,000 kronor med 8,000 kronor till 50,000 kronor.

Beträffande anslagsposterna till expenser och publikationer m. m. har

departementschefen framhållit, att posterna i enlighet med vad chefen för finansdepartementet närmare angivit under »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» upptagits »förslagsvis», men att desamma vid statens fastställande borde av Kungl. Maj:t maximeras, varvid det givetvis stode Kungl. Maj:t öppet att, i händelse så skulle visa sig oundgängligen erforderligt, senare ställa ytterligare medel från anslagsposten till verkets förfogande.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag och under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 78 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1933:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	564,700
Avlöningar till å övergångsstat uppförda en byrådirektör och en registrator, förslagsvis	»	18,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättningar m. m., förslagsvis	»	300,000
Expenser, förslagsvis	»	64,000
Fastigheten, förslagsvis	»	15,000
Postavgifter och transportkostnader, förslagsvis	»	8,500
Resor, förslagsvis	»	1,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, samt kungörelser, förslagsvis	»	160,000
Återställda registrerings- m. fl. avgifter, förslagsvis	»	25,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis	»	2,600
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	»	50,000
Dyrtidstillägg, förslagsvis	»	85,000
Summa	kronor	1,293,800;

samt

b) upptaga det ordinarie förslagsanslaget till *patent- och registreringsverket* med oförändrat belopp, 1,500,000 kronor.

14:o) **Kostnader för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med vissa slag av registrering.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 18, sid. 61 och 62) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) till bestridande av *kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- med flera register* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor;

samt

b) medgiva, att de till nämnda myndigheter inflytande avgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda uppbördsmedel.

15:o) **Försäkringsinspektionen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, sid. 62—66) att

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1933;

dels ock upptaga det ordinarie förslagsanslaget till försäkringsinspektionen med oförändrat belopp, 95,000 kronor.

Enligt numera tillämpade budgetprinciper äro i riksstaten för innevarande budgetår ifrågavarande anslag och inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» upptagna med sinsemellan lika stora belopp.

Vid jämförelse med den för innevarande budgetår gällande staten framgår, att antalet poster utökats från 6 till 9. Denna utökning har föranletts av att anslagsposten »vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m.», nu 45,600 kronor, uppdelats å inalles 5 särskilda anslagsposter, nämligen »avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.» 14,400 kronor, »resekostnads- och traktamentsersättningar» 1,200 kronor, »hyra» 11,900 kronor, »publikationstryck» 5,200 kronor och »expenser» 9,000 kronor. Posten »avlöningar till ordinarie tjänstemän» har, efter omräkning av posten enligt numera för nyreglerade verk merendels tillämpade grunder, bestämts till 66,100 kronor mot 63,600 kronor i gällande stat. Slutligen har posten »avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator» avförts från staten och posten »dyrtidstillägg» minskats från 13,000 kronor med 3,500 kronor till 9,500 kronor.

Departementschefen framhåller, att posten »expenser» bestämts med hänsyn till att renskrivningskostnad icke skulle bestridas från expensanslag,

varjämte nämnda post och posten »publikationstryck» på sätt under punkt 16 angivits upptagits »förslagsvis».

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 78 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1933:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	66,100
Arvoden à 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsvis	»	14,400
Resekostnads- och traktamentsersättningar, förslagsvis	»	1,200
Hyra, förslagsvis	»	11,900
Publikationstryck, förslagsvis	»	5,200
Expenser, förslagsvis	»	9,000
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis	»	7,900
Dyrtidstillägg, förslagsvis	»	9,500
Summa	kronor	131,200;

samt

b) upptaga det ordinarie förslagsanslaget till *försäkringsinspektionen* med oförändrat belopp, 95,000 kronor.

16:o) **Statens provningsanstalt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, sid. 66—72) att

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1933;

dels och upptaga det ordinarie förslagsanslaget till anstalten med oförändrat belopp, 341,100 kronor.

I förhållande till den för innevarande budgetår gällande staten hava följande ändringar föreslagits:

Posten »tillfälliga biträden» — i gällande stat betecknad »tillfälliga biträden, tjänsteresor m. m.» — har höjts från 38,000 kronor till 40,000 kronor och överflyttats från omkostnadsstaten till avlöningsstaten, varjämte å förstnämnda stat uppförts en särskild post »resor» med 4,000

kronor. Posten »expenser» å omkostnadsstaten, nu 16,000 kronor, har upptagits till 14,000 kronor. Därjämte har — med utbrytande av därför beräkneliga kostnader från expensposten — å samma stat uppförts en särskild post »publikationer» med 1,000 kronor. Vidare hava följande poster å omkostnadsstaten minskats, nämligen posten »inventarier och maskiner m. m.» — i gällande stat betecknad »inventarier och inventariers underhåll» — från 6,000 kronor till 4,000 kronor, posten »bibliotek» från 2,500 kronor till 2,000 kronor, posten »laboratorieutensilier m. m.» från 19,000 kronor till 18,000 kronor och posten »underhåll av tomten m. m.» — i gällande stat betecknad »försäkring av byggnader och utrustning, underhåll av tomten m. m.» från 3,000 kronor till 1,500 kronor. Beträffande sistnämnda post har departementschefen anfört, att någon försäkring av anstaltens byggnader och utrustning icke vidare syntes böra äga rum, i anledning varav postens beteckning ändrats på sätt som föreslagits.

Departementschefen har slutligen framhållit, att i enlighet med vad chefen för finansdepartementet närmare angivit under »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» anslagsposterna till expenser och till publikationer i staten upptagits såsom förslagsanslag, men att desamma vid statens fastställande av Kungl. Maj:t borde maximeras, varefter de sålunda bestämda beloppen ej finge överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Utskottet. Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag och under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 78 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1933:

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, *förslagsanslag*	165,000	
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	42,000	
Tillfälliga biträden, *förslagsanslag*	40,000	
Inspektörens arvode	1,000	kr. 248,000

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag*	kr. 30,600

C. Omkostnadsstat.

Till gas och elektrisk ström, *förslagsanslag*	9,000
Till värme, *förslagsanslag*	5,000

Till inventarier och maskiner m. m.	4,000	
» bibliotek	2,000	
» glasvaror, *förslagsanslag*	4,000	
» laboratorieutensilier, kemikalier, materialier, förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m., *förslagsanslag*	18,000	
Till expenser, *förslagsanslag*	14,000	
» resor, *förslagsanslag*	4,000	
» publikationer, *förslagsanslag*	1,000	
» underhåll av tomten m. m., *förslagsanslag*	1,500 kr.	62,500
	Förslagsanslag kr.	341,100;

samt

b) upptaga det ordinarie förslagsanslaget till *statens provningsanstalt* med oförändrat belopp, 341,100 kronor.

Handel och sjöfart.

17:o) **Handelshögskolan i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, sid. 73 och 74) och under erinran att anslaget för ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår utgör 30,000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1933 angivits, såsom *bidrag till handelshögskolan i Stockholm* under läsåret 1933—1934 å riksstaten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

18:o) **Exportstipendier. Svenska handelskamrar i utlandet.** På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar (punkterna 22 och 23, sid. 74—78) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) till *exportstipendier* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor;

samt

b) såsom understöd för år 1933 till *svenska handelskamrar i utlandet* å riksstaten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 70,500 kronor.

19:o) **Internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, sid. 79 och 80) och under erinran, dels att ifrågavarande anslag är för budgetåret 1932/1933 uppfört med 600 kronor, dels att den föreslagna höjningen är beroende av de rådande valutaförhållandena, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom bidrag för år 1934 till den *internationella byrån i Bryssel för handelsstatistik* å riksstaten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 700 kronor.

20:o) **Ersättning åt sjömanshusen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25, sid. 80—82) att, för beredande under år 1933 åt sjömanshusen av ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning, å riksstaten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 100,000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1920 års riksdag ett anslag å 162,000 kronor för det ändamål, varom fråga är. Samma anslag har sedermera årligen anvisats.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget har anslaget för nästkommande budgetår föreslagits nedsatt till 100,000 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 88, inom första kammaren av herr *O. A. Nordborg* och den andra, nr 65, inom andra kammaren av herr *A. Törnkvist* i Karlskrona, vari hemställts, att ifrågavarande anslag till sjömanshusen måtte för budgetåret 1933/1934 upptagas till oförändrat belopp, 162,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

»Under punkt 25 av tionde huvudtiteln i statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit, att anslaget till sjömanshusen skall sänkas från det belopp av 162,000 kronor, varmed anslaget under en följd av år utgått. Departementschefen har i detta avseende gått betydligt längre än granskningsnämnden, som förutsatt en minskning med 16,000 kronor i stället för nu föreslagna synnerligen kraftiga beskärning på icke mindre än 62,000 kronor.

Sjömanshusens ursprungligen främsta uppgift var understödsverksamhet bland sjöfolk eller, som man år 1748 vid grundläggandet av sjömanshusinstitutionen uttryckte det, att möjliggöra för »coopvaerdiesjöfolk, som antingen under och uti tjänst på svenska coopvaerdieskepp lidit någon skada till hälsa och lemmar eller ock uti förbemälte tjänst tillbragt deras år och för ålder samt bräcklighets skull icke vidare tjänst kunde göra», att på sin återstående

levnadstid njuta ett visst årligt underhåll; för denna verksamhets utövning hava sjömanshusen sedan gammalt ägt rätt uppbära vissa av sjöfolket själva och redarna (fartygen) för detta syfte uttagna avgifter (hyresavgifter och tonavgifter). Denna deras ursprungliga och samhälleligt synnerligen behjärtansvärda uppgift har emellertid allt mer kommit att skjutas åt sidan genom att de förvaltningsbestyr av olika slag, som staten efter hand ålagt sjömanshusen genom de med dessa bestyr förbundna kostnaderna berövat understödsverksamheten betydande belopp.

På grund av dessa statliga förvaltningsuppgifters stora omfång, som undan för undan ökats, har tidigare genom olika utredningar, däribland 1917 års sjömanshuskommitterades stora utredning, beräknats, att statens andel i sjömanshusens förvaltningsuppgifter ej kunde sättas lägre än till 75 procent.

De årliga totalkostnaderna för sjömanshusens förvaltning uppgå för närvarande till cirka 538,000 kronor årligen. Staten har på senare år härtill bidragit med allenast 162,000 kronor årligen eller alltså endast med omkring 30 procent, medan återstoden fått tagas av de medel, som eljest skolat reserveras för understöd. Räknat efter ovannämnda i och för sig ej höga procenttal av 75 procent borde rättvisligen ett väsentligt högre statsbidrag kunna begäras. Under alla förhållanden kan ej någon beskärning i det nuvarande statsanslaget ske utan allvarligt åsidosättande av billighetens krav. Att märka är att anslagsminskningen till sist går ut över sjukt och ålderstiget sjöfolk.

Vanskligheten i att rubba på sjömanshusens till beloppet fasta inkomster, till vilka statsanslaget på senare tid hört, framstår med särskild skärpa, om det beaktas, att sjömanshusens förnämsta inkomstkällor, ton- och hyresavgifterna, växla i hög grad med konjunkturerna, vilket även kommerskollegium i sitt i den kungl. propositionen åberopade utlåtande i ärendet framhållit. Detta framgår av det förhållandet, att skillnaden mellan de årliga uppbörderna av tonavgiften under exempelvis år 1921 (den lägsta årsuppbörden efter tonavgiftens höjning år 1918) och under år 1929 (den högsta årsuppbörden efter tonavgiftens höjning) utgör icke mindre än 336,920 kronor, samt att skillnaden mellan uppbörderna av hyresavgifter, vilka äro beroende såväl av konjunkturerna som av storleken av sjöfolkets hyror, under de varandra närliggande åren 1928 och 1930 utgör 108,527 kronor. Vad dylika inkomstväxlingar betyda för den ekonomiska förvaltningen av en välfärdsinstitution av sjömanshusens karaktär torde icke behöva närmare förklaras. Men även om, såsom departementschefen framhåller, en tillfällig beskärning av statsanslaget ej skulle behöva medföra någon minskning i den nuvarande omfattningen av understödsverksamheten, lägger den sig givetvis hindrande i vägen för en välbehövlig successiv höjning av understödsbeloppen. Önskvärdheten av dessa belopps höjning framgår av det förhållandet, att sjömanshusen, ehuru en avsevärd förbättring undan för undan kunnat ernås under senare år, likväl alltjämt icke förmå utdela högre understöd per mottagare och år än i genomsnitt omkring 110 kronor. Med

hänsyn till statens ianspråktagande av sjömanshusen för dess förvaltningsbestyr innebär sänkning av förevarande anslag i själva verket, att staten i än större utsträckning än som redan hittills måste anses hava varit fallet tillgodoser statsintressen på bekostnad av de intressen, som ligga bakom sjöfolks och redares avgifter till sjömanshusen, nämligen syftet att säkerställa en åtminstone något så när effektiv hjälpverksamhet från dessa institutioners sida.»

Utskottet. Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har kommerskollegium i skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 augusti 1932 — efter att hava lämnat en redogörelse rörande sjömanshusinstitutionen och med anslaget till denna sammanhörande förhållanden — för sin del motsatt sig en sänkning av den nu till sjömanshusen utgående ersättningen.

Enligt vad utskottet av handlingarna i ärendet inhämtat, har kommerskollegium till stöd för sin ståndpunkt om anslagets bibehållande vid dess nuvarande storlek anfört, bland annat, att det borde ihågkommas, att anslaget beräknats med erkännande av förpliktelse för staten att ersätta sjömanshusen för statens andel i deras arbetsuppgifter, att anslaget från början beräknats i förhållande till en tänkt minimikostnad för sjömanshusens förvaltning och att vid prövningen första gången av anslagets storlek vederbörande departementschef förklarade sig hava blivit övertygad om att statsverkets kostnader icke kunde ställa sig lägre än sålunda beräknats. Enligt kollegii mening syntes intet hava inträffat, som rimligtvis skulle kunna medföra tillämpning på förevarande fråga av andra premisser än dem, som sålunda legat till grund för det ursprungliga och hittills år från år vidhållna beslutet i saken. Då nyssnämnda minimikostnad syntes ligga ej oväsentligt under den även efter en omorganisation av sjömanshusen påräkneliga kostnaden för sjömanshusförvaltningen, vore det enda konsekventa, att staten bidroge med ökat bidrag. Kollegium, som senast i framställning till Kungl. Maj:t den 30 augusti 1929 dryftat denna sida av frågan, ansåge sig emellertid icke för närvarande böra framföra något förslag i denna riktning.

Beträffande läget av frågan om sjömanshusens omorganisation har någon annan redogörelse härför ej synts kommerskollegium erforderlig än en hänvisning till Kungl. Maj:ts propositioner till 1928 och 1929 års riksdagar, däri Kungl. Maj:t i princip godtagit av kollegium framlagda omorganisationsförslag, samt ifrågavarande riksdagars beslut, innefattade i uttalandet, att det icke syntes riksdagen lämpligt att, innan slutlig ståndpunkt kunnat tagas till omorganisationsfrågan i hela dess vidd, vidtaga indragning av några sjömanshus. Nämnda omorganisationsförslag, innefattande indragning av 13 sjömanshus, hade huvudsakligen till syfte en rationalisering av hela verksamheten vid sjömanshusen och underlättande av administrationen, särskilt utjämningen av understödsverksamheten. Belysande för verkningarna i besparingshänseende av förslagets eventuella realiserande vore, att avlö-

ningskontot vid nyssnämnda 13 sjömanshus uppginge till ungefär 5 procent av avlöningarna vid samtliga 47 sjömanshus. Vid omorganisationens eventuella genomförande skulle emellertid enligt kollegii mening besparingen på denna punkt sannolikt komma att i viss utsträckning motvägas av utgiftsökning vid de kvarblivande sjömanshusen med hänsyn till av indragningarna föranledd ökad arbetsbörda där.

Sedd i belysning av syftet med sjömanshusens inrättande samt statens förhållande till desamma under olika tider och det sätt, varpå detta syfte tillgodosetts, skulle, enligt vad kollegium anfört, en sänkning av statsunderstödet särskilt försvåra fullföljandet av den utstakade planen för understödsverksamhetens utjämnande och förbättrande. En eventuell besparing, sådan som granskningsnämnden förutsatt, å sjömanshusens löne- och omkostnadsstater borde, därest den eljest funnes skälig, i första hand rätteligen komma understödsverksamheten vid sjömanshusen till godo, men detta syfte läte sig uppenbarligen icke vinna, därest en mot besparingen svarande inkomst från statsanslaget till sjömanshusen utebleve. En sänkning av statsunderstödet skulle alltså under alla förhållanden enligt kollegii mening direkt eller indirekt kunna ske endast på bekostnad av sådana intressen, som sjöfolkets och redarnas avgifter till sjömanshusen avsett och alltjämt avse att tillgodose.

Med beaktande av vad kommerskollegium sålunda i förevarande fråga anfört och med hänsyn till de skäl, som motionsvis andragits för ifrågavarande anslags bibehållande vid dess nuvarande storlek eller 162,000 kronor, har jämväl utskottet för sin del ansett någon nedsättning av anslaget icke böra ifrågakomma och får sålunda tillstyrka motionärernas yrkande.

Under uttalande av önskvärdheten av att ny utredning snarast verkställes angående storleken av den andel i sjömanshusens förvaltningskostnader, som skäligen bör påvila staten, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med bifall till herrar Nordborgs och Törnkvists i Karlskrona ovan berörda motioner, I: 88 och II: 65, för beredande under år 1933 åt *sjömanshusen* av ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning, å riksstaten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 162,000 kronor.

21:o) **Läkarundersökning av sjöfolk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, sid. 82) och under erinran dels att ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 40,000 kronor, dels att den nu föreslagna höjningen av anslaget är föranledd av de senare årens belastning å anslaget, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *läkarundersökning av sjöfolk* i enlighet med de i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1933 angivna grunderna för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 45,000 kronor.

22:o) **Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten. Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 27 och 28, sid. 83—85) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) såsom bidrag för år 1933 till kostnaderna för *internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* å riksstaten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor;

samt

b) till bestridande av *drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 200,000 kronor.

23:o) **Internationell byrå i Paris för utställningar.** På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, sid. 86) och under erinran dels att ifrågavarande anslag för innevarande budgetår utgör 2,000 kronor och dels att den nu föreslagna höjningen av anslaget är föranledd av växelkursen för den svenska kronan, får utskottet hemställa,

att riksdagen må såsom bidrag till kostnaderna för den *internationella byrån i Paris för utställningar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,600 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

24:o) **Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör. Befrämjande i allmänhet av slöjderna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 30 och 31, sid. 87 och 88) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) för budgetåret 1933/1934 upptaga det ordinarie reservationsanslaget till *reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör*, utan angivet belopp;

samt

b) för budgetåret 1933/1934 upptaga dels det ordinarie anslaget till *manufakturernas befrämjande*, dels ock de ordinarie reservationsanslagen till *reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena, till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri, till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk samt till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen*, utan angivna belopp.

25:o) **Befrämjande av hemslöjden m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, sid. 88 och 89) att under riksstatens tionde huvudtitel med utslutande av det under rubriken »Befrämjande av hemslöjden» uppförda ordinarie anslaget, under rubrik »Befrämjande av hemslöjden m. m.» uppföra ett ordinarie anslag av 20,000 kronor.

Från det ordinarie anslaget å 15,000 kronor till befrämjande av hemslöjden utgå — förutom arvode å 3,000 kronor till en extra instruktör i hemslöjd — understöd till hushållningssällskap och landsting samt till hemslöjdsföreningar.

Utöver nu ifrågavarande anslag hava under en följd av år å riksstaten anvisats två extra anslag såsom understöd åt Föreningen för svensk hemslöjd och åt Svenska slöjdföreningen. Sistnämnda två anslag utgå för löpande budgetår med 4,000 kronor respektive 5,000 kronor.

Enligt det nu föreliggande förslaget skulle samtliga understöd för nu ifrågavarande ändamål utgå från ett och samma anslag, som skulle upptagas såsom ordinarie anslag under rubrik »Befrämjande av hemslöjden m. m.» Detta anslags storlek har ansetts kunna bestämmas till 20,000 kronor.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må med uteslutande av det under rubriken »Befrämjande av hemslöjden» uppförda ordinarie anslaget, under rubrik »*Befrämjande av hemslöjden m. m.*» uppföra ett ordinarie anslag av 20,000 kronor.

26:o) **Arvoden åt torvingenjörer m. m.** På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 33, sid. 90 och 91) och under erinran att ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 17,000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *arvoden åt torvingenjörer m. m.*, i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 3 januari 1933 förordats, för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 14,000 kronor.

27:o) **Praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, sid. 92—94) att

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt grunder, som av Kungl. Maj:t fastställas, bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1933/1934,

dels ock till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 45,000 kronor.

För befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare hava alltsedan år 1917 av riksdagen anvisats anslag. Dessa anslag hava avsett *dels* — och huvudsakligen — statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av lärlingar samt därmed förbundna utlärlingspenningar och statspremier, *dels ock* statsunderstöd till hantverksföreningar, anslutna till Sveriges hantverksorganisation, för utdelande av penningpremier till därav förtjänta lärlingar.

Vad först angår *statsunderstöden till hantverksmästarna*, vilka understöd ursprungligen bestämdes till 300 kronor per lärling, utgå dessa numera med 400 kronor per lärling för en lärotid av tre år. Av detta belopp utbetalas 125 kronor vid första, 100 kronor vid andra och 75 kronor vid tredje läroårets slut, sedan för varje gång av ombud för Sveriges hantverksorganisation avgivits utlåtande, huruvida mästaren, för såvitt på honom ankomme, bedrivit lärlingens utbildande på ett för utbildningens fullbordande vid tredje årets slut ändamålsenligt sätt. Återstående 100 kronor utbetalas, sedan styrkt blivit, att lärlingen genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig vara utlärd i yrket. Dessutom

är *lärlingen* själv, om han efter avlagt prov undfått Sveriges hantverksorganisations utlärlingsbevis, berättigad till en utlärlingspenning av 20 kronor och kan, om han i utlärlingsbeviset tillerkänts högsta vitsord för skicklighet i yrket, dessutom erhålla statspremium av högst 100 kronor.

Jämlikt medgivande av 1930, 1931 och 1932 års riksdagar har lärlingsunderstödens antal ökats från 75 till 100 stycken för de lärlingsgrupper, vilkas utbildning påbörjats under budgetåret 1930/1931—1932/1933.

För löpande budgetår har för statspremier beräknats ett belopp av 2,500 kronor, motsvarande premier till en tredjedel av antalet kvarvarande lärlingar i den lärlingsgrupp, vars utbildning påbörjades under budgetåret 1929/1930.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle antalet lärlingar i den nya lärlingsgrupp, vars utbildning bör påbörjas under nästkommande budgetår, bestämmas till 75 och understöden till hantverksmästarna minskas till 300 kronor. Till understöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier har beräknats ett belopp av 1,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt grunder, som av Kungl. Maj:t fastställas, bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1933/1934;

samt

b) till *befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 45,000 kronor.

28:o) **Standardiseringsverksamhet.** Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, sid. 94—98) och under erinran att anslag för ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår anvisats med 30,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *bidrag till uppehållande av standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 17,000 kronor.

29:o) **Vissa undersöknings- och försvarsarbeten.** I överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 36, sid. 98—101) och under erinran att för nu ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår anvisats ett anslag å 110,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för *verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 85,000 kronor.

30:o) **Vissa kostnader för statens gruvegendom.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, sid. 101 och 102) att för bestridande av vissa kostnader för statens gruvegendom för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 12,000 kronor.

För bestridande av kostnader för under kommerskollegii förvaltning stående gruvegendom har för vartdera av budgetåren 1931/1932 och 1932/1933 av riksdagen anvisats ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

Vidare har riksdagen för bestridande av kostnader för under Mertainens gruvaktiebolags förvaltning stående egendom anvisat för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 10,000 kronor och för budgetåret 1932/1933 ett dylikt anslag av 5,000 kronor.

Enligt det föreliggande förslaget skulle nu nämnda anslag sammanföras till ett enda anslag av förslagsanslags natur under beteckningen »vissa kostnader för statens gruvegendom». Anslaget har ansetts kunna bestämmas till 12,000 kronor.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för bestridande av *vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 12,000 kronor.

Ingenjörsvetenskapsakademien.

31:o) **Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.** I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 39, sid. 103—105) och under erinran att ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 75,000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för bedrivande av *tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

Diverse.

32:o) **Rese- och traktamentspenningar.** På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, sid. 106) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till *rese- och traktamentspenningar,* nu 4,000 kronor, med 2,000 kronor till 2,000 kronor.

33:o) **Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, sid. 106) och under erinran om vad riksdagen i sin skrivelse nr 78 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, får utskottet hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.,* nu 85,000 kronor, med 7,000 kronor till 92,000 kronor.

34:o) **Tryckningskostnader.** Under erinran om den under nästföregående punkt åberopade skrivelsen nr 78 får utskottet, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, sid. 107), hemställa,

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader,* nu 79,931 kronor, med 9,931 kronor till 70,000 kronor;

dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

35:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, sid. 107) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga,* nu 100,000 kronor, med 20,000 kronor till 80,000 kronor.

36:o) **Traktatberedningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44, sid. 107 och 108) att för bestridande av kostnader för traktatberedningen för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Genom beslut den 21 oktober 1932 förordnade Kungl. Maj:t, att — enär det handelspolitiska läget för Sveriges del utvecklat sig därhän, att med vissa länder ett upptagande av handelstraktatförhandlingar vore inom en nära framtid förestående — en särskild traktatberedning skulle bildas med uppgift att stå till vederbörande departementschefers omedelbara förfogande såväl för muntliga rådplägningar som för avgivande av skriftliga utlåtanden och förslag. Traktatberedningen utgör ett centralorgan för beredande av de handelsavtalsförhandlingar, som nu pågå eller förväntas med ett flertal länder. Även andra handelspolitiska spörsmål av större betydelse hänskjutas till beredningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för bestridande av *kostnader för traktatberedningen* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

37:o) **Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen. Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** Beträffande anslag till ifrågavarande ändamål (punkterna 45—47, sid. 108 och 109) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtanden; vilket härmed

anmäles.

38:o) **Avlöningar åt personal m. m. vid företagsräkningen.** Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, sid. 109 och 110) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *avlöningar åt personal m. m. vid företagsräkningen* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 54,000 kronor.

39:o) **Inköp av äldre fartygstonnage.** Beträffande två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 162, inom första kammaren av herr *O. A. Nordborg* och den andra, nr 173, inom andra kammaren av herr *N. Christiernsson m. fl.* om anslag å 2,800,000 kronor till inköp av äldre fartygstonnage för nedskrotning avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

40:o) **Bidrag till underhåll och drift av fiskefyrar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, sid. 110 och 111) att såsom bidrag till underhåll och drift av fiskefyrar för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor.

Nästlidet års riksdag har för budgetåret 1932/1933 till säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg anvisat ett anslag av 10,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *E. Hällgren* väckt motion, nr 314, vari hemställts, att riksdagen måtte, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, såsom bidrag till underhåll och drift av fiskefyrar för budgetåret 1933/1934 anvisa ett belopp av 5,000 kronor till ombyggnad av fyren å Listers huvuds östra udde.

Vid behandlingen av föreliggande förslag har utskottet, i betraktande av det statsfinansiella läget och med hänsyn till storleken av det anslag, utskottet förordat till anvisande för tillgodoseende av den allmänna sjöfartens behov av förbättrade säkerhetsanstalter, funnit det nu ifrågavarande anslaget böra begränsas till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet och kan alltså ej biträda motionärens yrkande. *Utskottet.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Hällgrens motion, II: 314, såsom bidrag till *underhåll och drift av fiskefyrar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor.

Övriga ordinarie anslag.

41:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under tionde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under tionde huvud titeln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1933/1934 uppföras med oförändrade belopp.

Stockholm den 31 mars 1933.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid föreställande ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Lindblad, Widell, Bergqvist, Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Carlsson* i Gävle, *Asplund, Ernfors, Bergström, Nilsson* i Fredriksfält, *Andersson* i Djursholm och *Nordborg;* samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Holmgren, Jansson* i Falun, *Strindlund, Törnkvist* i Karlskrona, *Persson* i Fritorp, *Jeppsson, Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Högström, Andersson* i Ovanmyra och *Isacsson.*

Reservationer:

vid *punkt 20* (ersättning åt sjömanshusen) av herrar *Lindblad, Nilsson* i Fredriksfält, *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Strindlund, Persson* i Fritorp, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla och *Andersson* i Ovanmyra, vilka ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hava följande lydelse:

»Såsom av — — — — — — utgående ersättningen.

Enligt vad — — — — — — denna riktning.

Beträffande läget — — — — — — arbetsbörda där.

Sedd i — — — — — — att tillgodose.

Även med beaktande av vad kommerskollegium sålunda anfört, har utskottet ansett, att, därest effektiva åtgärder vidtagas för nedbringande av sjömanshusens förvaltningskostnader, en — åtminstone tillfällig — reducering av förevarande anslag med hänsyn till det statsfinansiella läget bör kunna vidtagas. Utskottet har emellertid i likhet med granskningsnämnden ansett anslagsminskningen böra begränsas till omkring tio procent av nu utgående anslag eller 16,000 kronor, på grund varav anslaget för nästkommande budgetår skulle bestämmas till 146,000 kronor.

Under uttalande — — — — — — alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och herrar Nordborgs och Törnkvists i Karlskona ovanberörda motioner, I: 88 och II: 65, för beredande under år 1933 åt *sjömanshusen* av ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning, å riksstaten för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 146,000 kronor.»

vid *punkt 40* (bidrag till underhåll och drift av fiskefyrar)

1) av herrar *Andersson* i Djursholm, *Törnkvist* i Karlskrona och *Jeppsson,* vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till den i ämnet väckta motionen.

2) av herr *B. Holmgren.*

330883. Stockholm, Isaac Marcus Boktryckeri-Aktiebolag, 1933.